

ДО  
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА  
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ  
Г-ЖА ЦЕЦКА ЦАЧЕВА

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. No	454-01-3
Дата	12.1.01 2014 г.

11 08

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 73, ал. 1 от ПОДНС внасяме законопроект за изменение и допълнение на Изборния кодекс с мотиви към него и предварителна оценка на въздействие.

Молим, законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване съгласно установения ред.

**ВНОСИТЕЛИ:**

**РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**  
**ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ**

---

**Проект!**

**ЗАКОН**

**ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА  
ИЗБОРНИЯ КОДЕКС**

(обн., ДВ, бр. 19 от 2014 г.; изм., бр. 35, 53 и 98 от 2014 г., бр. 79 от 2015 г. и  
бр. 39, 57 и 85 от 2016 г.)

§ 1. В чл. 6, ал. 2 след думите „общи избори” се добавя „за народни представители”.

§ 2. В чл. 34 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „за народни представители” се заличават.

2. В ал. 6 след думата „избори” се добавя „за народни представители”.

§ 3. В чл. 59, ал. 1 се правят следните изменения:

1. В т. 1 думата „многомандатен” се заменя с „едномандатен”.

2. В т. 2 думите „според районирането на територията на страната при последните избори за народни представители за Народно събрание” се заменят с „по чл. 313, ал. 2 и чл. 356, ал. 2”.

§ 4. В чл. 61 ал. 4 се изменя така:

„(4) Районната избирателна комисия се състои от 13 членове, включително председател, заместник-председатели и секретар предложени от парламентарно представените партии и коалиции.”

§ 5. В чл. 62 се създава ал. 4:

„(4) При частични избори Централната избирателна комисия назначава районна избирателна комисия за съответния едномандатен изборен район.”

§ 6. В чл. 72, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:



1. В т. 24 думите „избраните независими кандидати при избори за народни представители и им издава удостоверения“ се заменят с „избрания народен представител и му издава удостоверение“.

2. Създават се т. 24а и 24б:

„24а. насрочва втори тур за избор за народен представител, когато няма избран кандидат и уведомява незабавно Централната изборителна комисия;

24б. в случаите, когато няма избран народен представител на втория тур или когато изборът е обявен за незаконен, или при предсрочно прекратяване на пълномощията, уведомява Централната изборителна комисия да предложи насрочване на частичен избор;“.

§ 7. В чл. 100, ал. 1, т. 4 думите „за народни представители“ се заличават.

§ 8. В чл. 156 се създава ал. 3:

„(3) При избори за народни представители във всеки едномандатен изборен район партия, коалиция и инициативен комитет издига само един кандидат за народен представител.“

§ 9. В чл. 157, ал. 1 след думите „както и“ се добавя „кандидат за народен представител и“.

§ 10. В чл. 215, ал. 1, т. 8 думите „народни представители“ се заличават.

§ 11. В чл. 218, ал. 4, изречение първо думите „народни представители“ се заличават.

§ 12. В чл. 238, ал. 4, изречение първо думите „народни представители“ се заличават.

§ 13. В чл. 242 след думата „избори“ се добавя „за народни представители“.

§ 14. В чл. 246 се правят следните изменения:

1. В заглавието думата „Пропорционална“ се заменя с „Мажоритарна“.

2. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Изборите за народни представители се произвеждат по мажоритарна изборна система с абсолютно мнозинство в два тура в едномандатни изборни райони.“

3. Алинея 2 се отменя.



**§ 15.** В чл. 247 се правят следните изменения:

1. Точка 1 се отменя.
2. Точка 4 се изменя така:  
„4. обявява окончателните резултати от изборите;”.
3. Точка 6 се изменя така:  
„6. предлага на президента на републиката да насрочи частични избори в случаите по чл. 302, ал. 1.“

**§ 16.** Чл. 248 се изменя така:

„Методика

Чл. 248. Определянето на резултатите от гласуването за народни представители се извършва по методика съгласно приложение № 1.“

**§ 17.** В глава петнадесета, в наименованието на раздел III изречение второ се заличава.

**§ 18.** В чл. 249 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „31 многомандатни” се заменят с „240 едномандатни”, думите „в това число три в област София-град и два в област Пловдив” се заличават, а изречение второ се заличава.

2. В ал. 2 след думата „определят“ се добавя „с указ на“, а накрая се добавя „въз основа на единна норма на представителство за цялата страна в зависимост от броя на населението по данни, предоставени от Националния статистически институт на база резултатите от последното преброяване на населението и от Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване в Министерството на регионалното развитие и благоустройството.“.

**§ 19.** Член 250 се отменя.

**§ 20.** В чл. 253 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думата „многомандатни“ се заменя с „едномандатни“, а изречение второ се заличава.

2. В ал. 2 думата „многомандатен“ се заменя с „едномандатен“.

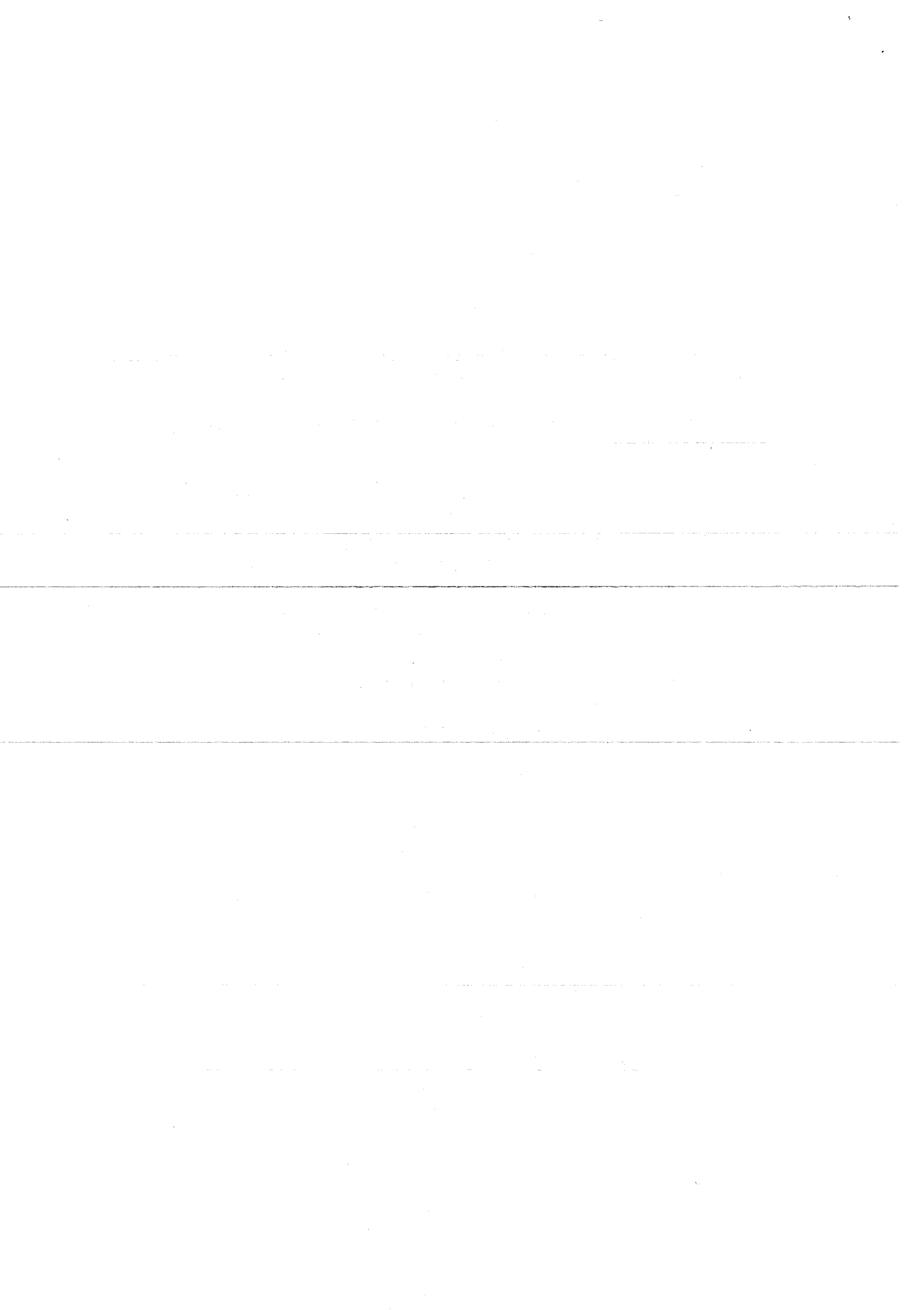
3. Алинея 3 се отменя.

**§ 21.** Член 254 се изменя така:

„Правила при регистрацията

Чл. 254. (1) В едномандатните изборни райони партиите, коалициите и инициативните комитети регистрират отделни кандидати.

(2) Кандидат за народен представител може да бъде предложен за регистриране само от една партия, коалиция или инициативен комитет и само в един едномандатен изборен район.



(3) Кандидат за народен представител, издигнат от една партия, коалиция или инициативен комитет не може да бъде включен в кандидатска листа на друга партия, коалиция или инициативен комитет.

(4) Когато кандидат за народен представител бъде регистриран в повече от един едномандатен изборен район, действителна е първата по време регистрация.

(5) Районните изборителни комисии уведомяват Централната изборителна комисия за регистрираните кандидати не по-късно от 24 часа след изтичане на срока за регистрация.“

§ 22. В чл. 255, ал. 1 се правят следните изменения:

1. В т.1 думата „кандидатите“ се заменя с „кандидата“.
2. В т. 3 думите „един от кандидатите“ се заменят с „кандидат“.

§ 23. В чл. 258 се правят следните изменения:

1. В ал. 4 думите „от листа“ се заличават.
2. В ал. 5 навсякъде думите „някой от кандидатите“ се заменят с „кандидатът“.
3. Алинея 6 се отменя.

§ 24. В чл. 261 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 т. 4 се изменя така:  
„4. имената на кандидата за народен представител;”.
2. В ал. 3 думите „и 5“ се заменят с „4 и 5”.
3. Алинея 4 и 6 се отменя.

§ 25. В чл. 263 ал. 4 се отменя.

§ 26. В чл. 264, ал. 1 преди думите „и допуска“ се добавя „както и постоянен адрес, ако не е вписан изборителния списък“.

§ 27. В чл. 265 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 се създава ново изречение второ: „При гласуване извън страната при избори за народни представители изборителят получава бюлетина за едномандатния изборен район, които съвпада с постоянния му адрес.“, а досегашното изречение второ става изречение трето.

2. В ал. 3:

- а) точка 2 се отменя;
- б) в т. 3 думите „или предпочитание (преференция)“ се заличават.

§ 28. В чл. 268 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 се създава ново изречение второ: „При гласуване извън страната при избори за народни представители устройството показва





бюлетина за едномандатния изборен район, които съвпада с постоянния адрес на избирателя.“, а досегашното изречение второ става изречение трето.

2. В ал. 3, изречение първо думите „и ако желае, изразява своето предпочитание (преференция) за кандидат от избраната от него кандидатска листа на партия или коалиция” се заличават.

**§ 29.** В чл. 273 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 се създава изречение второ: „При избори за народни представители секционните избирателни комисии извън страната вписват в протокола поотделно данните за всеки едномандатен изборен район.“

2. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Всеки екземпляр от протокола е на един лист с особени страници.“

3. В ал. 4 думите „два листа“ се заличават.

**§ 30.** В чл. 278 се правят следните изменения:

1. В ал. 2:

а) в т. 4 думите „гласът е действителен за кандидатската листа, независимо че не е отбелязано предпочитание (преференция) за кандидат от листата на партията или коалицията, за която е гласувано“ се заличават;

б) точки 5 и 6 се отменят.

2. В ал. 3 т. 7 се отменя.

3. Алинеи 4 и 5 се отменят.

**§ 31.** В чл. 279 се правят следните изменения:

1. В ал. 1:

а) в т. 4 буква „б” се отменя;

б) в т. 5, буква „а“ думите „без предпочитание (преференция) или с едно или повече от едно предпочитание (преференция)“ се заличават.

2. Алинея 2 се отменя.

**§ 32.** В чл. 280 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите „и предпочитанията (преференциите)“ се заличават.

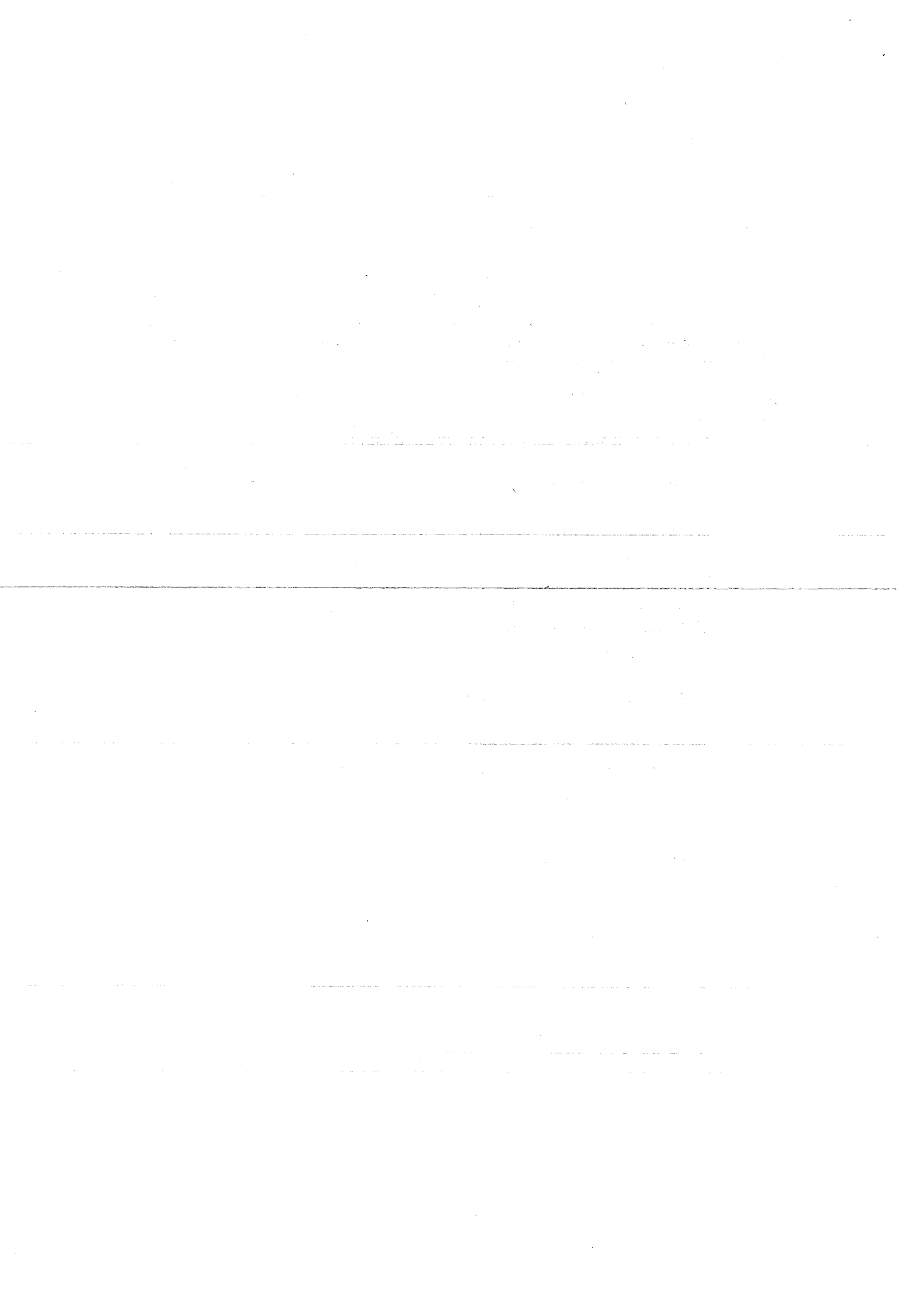
2. Алинея 4 се отменя.

**§ 33.** В чл. 281 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите „на първия лист” се заличават.

2. Алинея 2 се отменя.

3. В ал. 3 думите „и 2“ се заличават.



§ 34. В чл. 282 ал.1 думите „както и броя на предпочитанията (преференциите) за всеки кандидат на партия и коалиция“ се заличават.

§ 35. Член 290 се отменя.

§ 36. В чл. 291, ал. 3 думите „два листа с обособени страници“ се заменят с „един лист“.

§ 37. В чл. 293, ал. 1 думите „както и броя на предпочитанията (преференциите) за всеки кандидат на партия и коалиция“ се заличават.

§ 38. Член 297 се изменя така:

„Определяне на резултатите от гласуването

Чл. 297. (1) Определянето на резултатите от гласуването за народни представители се извършва по методика съгласно приложение № 1.

(2) Избран за народен представител е кандидатът, получил повече от половината от действителните гласове.

(3) Когато на първия тур никой от кандидатите за народен представител не е избран, втори тур на изборите се произвежда не по-късно от 7 дни от датата на произвеждането на първия тур в неработен ден. Предизборната кампания започва от определяне на кандидатите и продължава до 24 часа преди изборния ден.

(4) Ако в изборния район са били регистрирани повече от двама кандидати и никой не е избран, на втория тур в избора може да участват само първите двама, получили най-много от действителните гласове. Ако трима или повече кандидати са получили най-много, но равен брой гласове, те всички се допускат за участие на втория тур. Ако един кандидат е получил най-много гласове, а след него се нареждат двама или повече кандидати с равен брой гласове, те всички се допускат за участие на втория тур.

(5) Когато в изборния район е регистриран само един кандидат и той не е избран, при втория тур се допуска регистрирането на нови кандидати.

(6) На втория тур на изборите за избран се смята кандидатът, получил най-много действителни гласове. При равен брой гласове няма избран народен представител и президентът на републиката по предложение на Централната избирателна комисия насрочва частичен избор.

(7) Когато до втори тур са допуснати да участват двама кандидати и между двата тура единият от тях се откаже в срок до 24 часа от



обявяването на резултатите от първия тур, на втория тур участва следващият кандидат, получил най-много действителни гласове.

(8) Когато до втори тур са допуснати да участват двама кандидати и между двата тура единият от тях почине, се произвежда частичен избор."

**§ 39.** Членове 298 и 299 се отменят.

**§ 40.** Член 300 се изменя така:

„Обявяване на окончателните резултати от изборите

Чл. 300. Централната избирателна комисия обявява окончателните резултати от изборите за народни представители за цялата страна не по-късно от 4 дни след произвеждането на втория тур.“

**§ 41.** В чл. 301, ал. 3 изречение второ се изменя така: “Получените гласове за отделните кандидатски листи по едномандатни изборни райони се прибавят към получените гласове за съответната листа от едномандатния изборен район в страната.“

**§ 42.** В чл. 302 се изменя така:

„Частични избори. Незаето място

Чл. 302. (1) Когато няма избран народен представител на втори тур или когато изборът е обявен за незаконен, или при предсрочно прекратяване пълномощията, се насрочва частичен избор.

(2) В тридневен срок от настъпване на обстоятелство по ал. 1 районната избира комисия уведомява Централната избирателна комисия.

(3) В 7-дневен срок от уведомяването по ал. 2 Централната избирателна комисия предлага на президента на републиката да насрочи частичен избор.

(4) Президентът на републиката в 7-дневен срок от предложението на Централната избирателна комисия насрочва частичен избор не по-късно от 40 дни преди изборния ден."

(5) През последните 6 месеца от мандата на Народното събрание не се насрочват частични избори."

(6) При произвеждане на частични избори се прилагат съответните разпоредби на чл.464.

(7) Когато народен представител бъде избран за министър, мястото остава незаето до края на пълномощията на Народното събрание.“

**§ 43.** В чл. 306 ал. 5 се отменя.

**§ 44.** В чл. 313 ал.2 се изменя така:

„(2) За организационно-техническата подготовка на изборите територията на страната се разделя на райони с указ на президента на



републиката.“

§ 45. В чл. 356 ал.2 се изменя така:

„(2) За организационно-техническата подготовка на изборите територията на страната се разделя на райони с указ на президента на републиката.“

§ 46. Приложение № 1 към чл. 248 се изменя така:

„Приложение № 1 към 248

### МЕТОДИКА

за определяне на резултатите от гласуването за народни представители

1. Методиката определя резултатите от изборите за народни представители.

2. За всеки кандидат за народен представител се пресмята сумата от подадените гласове в изборния район.

3. Избран е кандидатът, получил повече от половината действителни гласове в района.

4. Ако няма избран кандидат, районната избирателна комисия насрочва втори тур в 7-дневен срок от деня на първия избор.

4.1. Във втория тур участват двамата кандидати, получили най-много гласове.

4.2. Ако повече от двама кандидати са получили най-много, но равен брой гласове, те всички се допускат до участие във втория тур.

4.3. Ако един кандидат е получил най-много гласове, а след него се нареждат двама или повече кандидати с равен брой гласове, те всички се допускат до участие във втория тур.

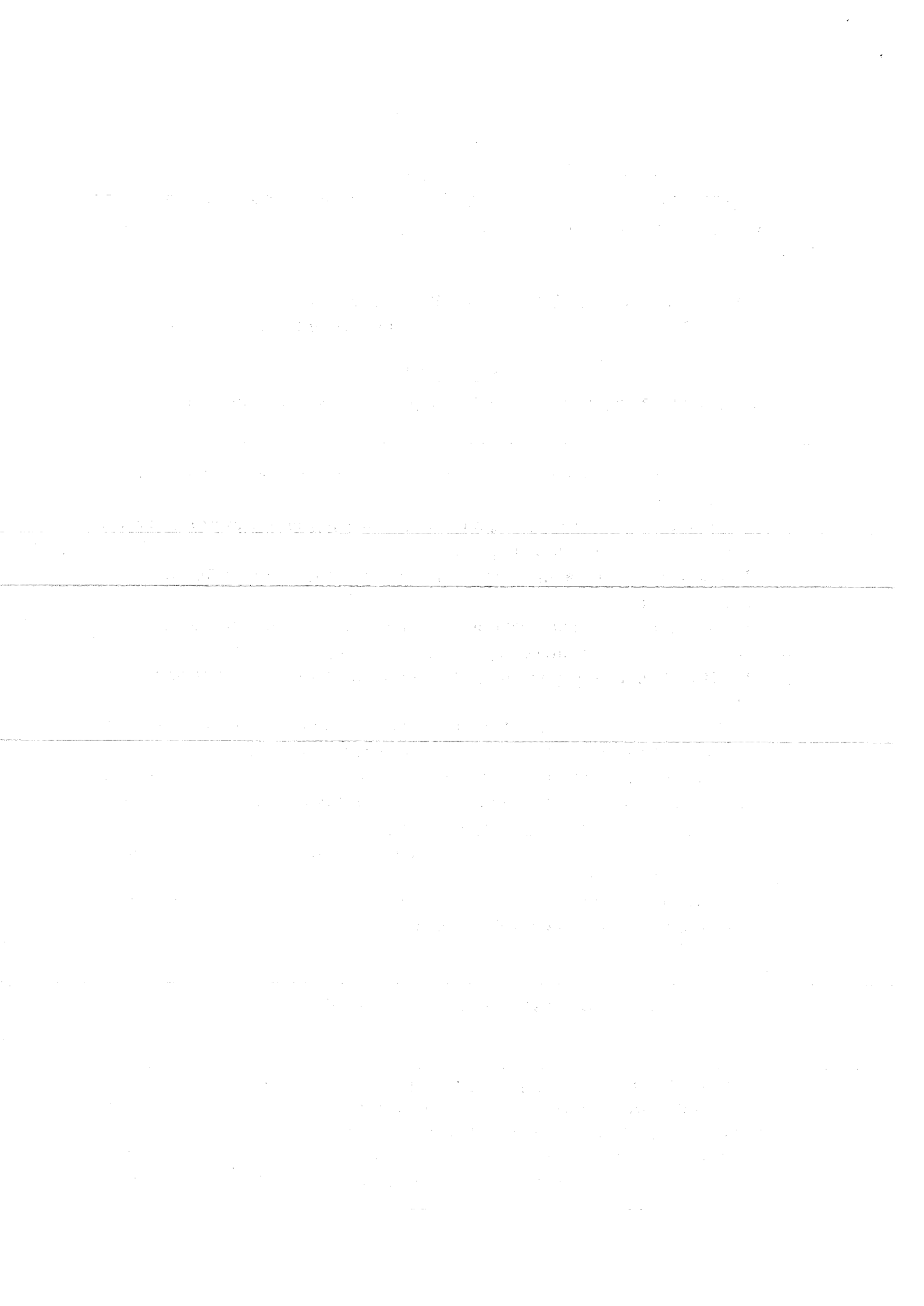
5. На втория тур е избран кандидатът, получил най-много действителни гласове.

6. Ако на втория тур двама или повече кандидати получат най-много, но равен брой гласове, няма избран кандидат."

### ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 47. В едномесечен срок преди произвеждането на първите избори за народни представители след влизането в сила на този закон българските граждани, живеещи извън Република България, подават заявления за активна регистрация за гласуване извън страната чрез интернет страницата на Централната избирателна комисия. В заявлението





избирателят вписва на български език имената си по паспорт, военна карта или лична карта, единния си граждански номер и постоянния си адрес в Република България. Избирателят вписва на кирилица или латиница настоящ адрес (адрес на пребиваване) в съответната държава и мястото извън страната, в което желае да гласува и да бъде вписан в избирателния списък. Централната избирателна комисия определя условията и реда за извършване на активната регистрация.

§ 48. В Закона за политическите партии (обн., ДВ, бр. 28 от 2005 г.; изм., бр. 102 от 2005 г., бр. 17 и 73 от 2006 г., бр. 59 и 78 от 2007 г., бр. 6 от 2009 г., бр. 54 и 99 от 2010 г., бр. 9 и 99 от 2011 г., бр. 30, 68 и 71 от 2013 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 21 думите „и от държавна субсидия” се заличават.
2. В чл. 23, ал. 4 думите „държавната субсидия и” се заличават.
3. Членове 25, 26, 27 и 28 се отменят.
4. В чл. 30 ал. 4 се отменя.
5. В чл. 34, ал. 6 думите „както и списък на партиите, получили държавна субсидия през предходната година” се заличават.
6. В чл. 35, ал. 1 т. 1 се отменя.
7. В чл. 35а, ал. 1 думите „по отношение на политическите партии, които получават държавна субсидия и ” се заличават.
8. В чл. 36 ал. 1 се отменя.

§ 48. В Закона за държавния бюджет на Република България за 2017 г. (ДВ, бр.98 от 2016г.) чл. 63 се отменя.

§ 49. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник”.

**ВНОСИТЕЛИ:**

## **М о т и в и**

### **към Законопроект за изменение и допълнение на Изборния кодекс**

Със законопроекта се предвижда промяна на избирателната система при избори за народни представители от пропорционална към мажоритарна система. Промяната е продиктувана от проведения на 6 ноември 2016 г. национален референдум, в който значителна част от българските граждани предпочетоха въвеждането на мажоритарната система с абсолютно мнозинство в два тура. След като суверенът е изразил волята си и за да се отговори на исканията на гражданското общество предлагаме пропорционалната избирателна система да се промени чрез въвеждането на мажоритарно гласуване за народни представители (в два тура).

Предлаганите промени целят да се реализира възможността участниците в изборите да издигат личности за кандидати, които притежават високи професионални и нравствени качества и са приемливи за обществото. Предимството на мажоритарната избирателна система е нейната относителна простота и разбираемост за избирателите, а самите кандидати са по-тясно свързани с нея. При тази система на преден план излиза личностният избор на избирателите. Тя до голяма степен се определя не от партийната идеология на кандидатите, а от личностните им качества. Именно поради това през целия мандат на изпълнение на правомощията, политиците ще се стремят да запазят доверието на избирателите си. Мажоритарните системи дават възможност за по-категорично търсене на отговорност от съответните кандидати, когато политиката не е в противоречие с интереса на избирателите.

Със законопроекта се въвежда мажоритарната избирателна система с абсолютно мнозинство в два тура чрез създаване на 240 едномандатни изборни района в страната. Във всеки едномандатен изборен район ще се образуват районни избирателни комисии, които ще се състоят от 13 членове, включително председател, заместник-председатели и секретар предложени от парламентарно представените партии и коалиции.

Всички 240 кандидати за народни представители ще могат да бъдат предлагани за регистриране само от една партия, коалиция или инициативен комитет и само в един едномандатен изборен район.



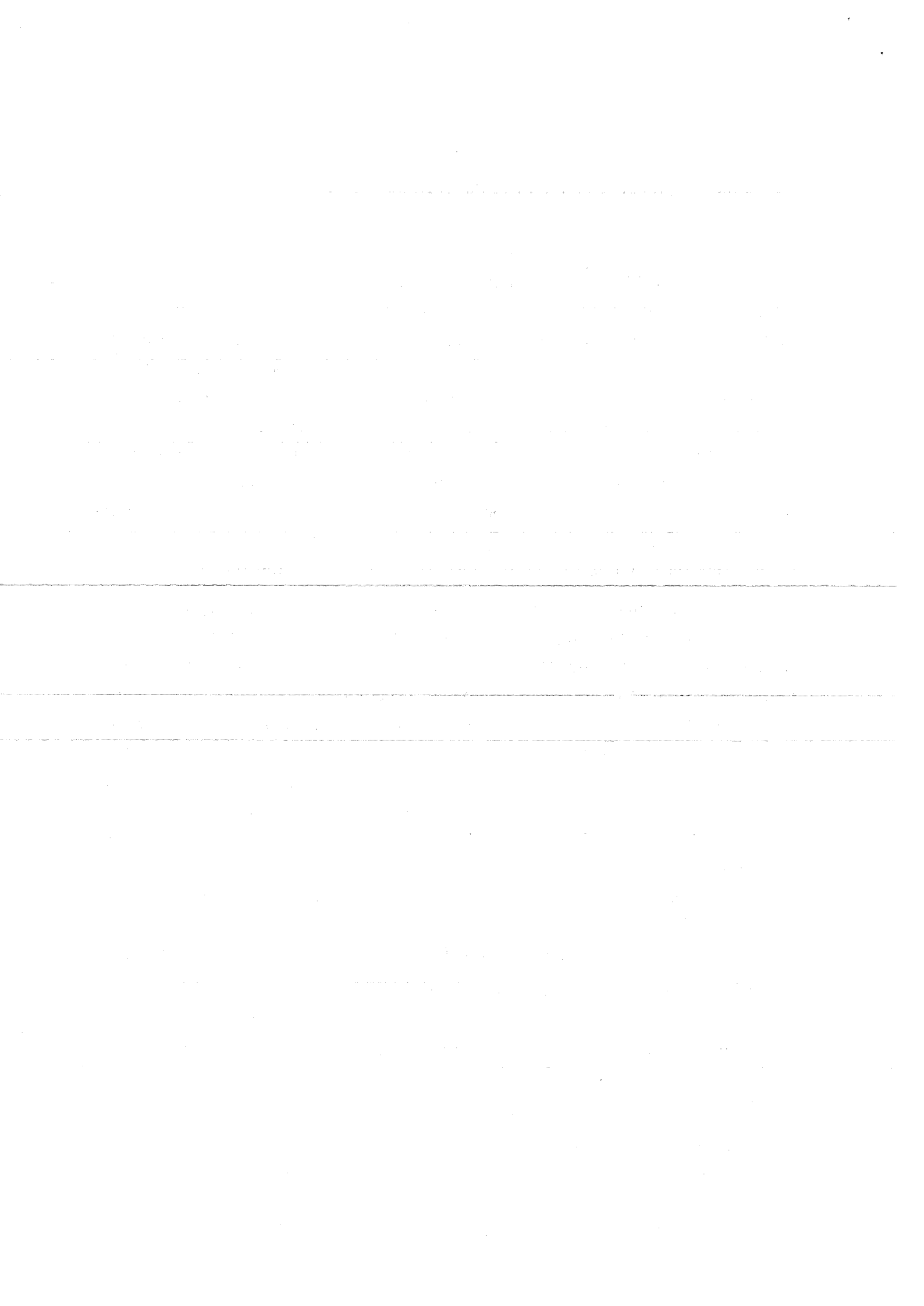
Кандидат за народен представител, издигнат от една партия, коалиция или инициативен комитет не може да бъде включен в кандидатска листа на друга партия, коалиция или инициативен комитет.

Един от основните акценти на мажоритарната система е районирането на страната на 240 едномандатни изборни района. Следователно би било политически неоправдано, една единствена партия да предложи районирането на страната, то следва да се извършва от политически независими органи. За това в законопроекта е предложено наименованията, границите и номерацията на изборните райони да се определят с указ на президента на републиката въз основа на единна норма на представителство за цялата страна в зависимост от броя на населението по данни, предоставени от Националния статистически институт на база резултатите от последното преброяване на населението и от Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване в Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

Със законопроекта се предлага в едномесечен срок преди произвеждането на първите избори за народни представители по мажоритарната изборна система българските граждани, живеещи извън Република България, да могат да подават заявления за активна регистрация за гласуване извън страната. То ще се осъществява чрез интернет страницата на Централната изборителна комисия. В заявлението изборителят ще вписва на български език имената си по паспорт, военна карта или лична карта, единния си граждански номер и постоянния си адрес в Република България. Изборителят вписва на кирилица или латиница настоящ адрес (адрес на пребиваване) в съответната държава и мястото извън страната, в което желае да гласува и да бъде вписан в изборителния списък. Условиата и реда за извършване на активната регистрация ще бъдат определяни от Централната изборителна комисия.

Основно предимство на мажоритарната система е че гражданите имат свои представители, както и че така ще се повиши доверието в дейността на Народното събрание. При нея се реализира правото на суверена да избира пряко народни представители.

След анализиране на направените предложения за промени в изборната система може да се направи извод, че разбирането на една част от обществото за представителство в парламента е свързано с въвеждането на



мажоритарна изборна система. При нейното прилагане се акцентира на личностните качества на кандидата и по-тясната връзка с неговите избиратели. Мажоритарната система дава възможност да се издигнат разпознаваеми личности, популярни в съответния изборен район, които са запознати с проблемите на хората в съответния район и се ползват с висок авторитет сред тях.

Вследствие на резултатите от проведения национален референдум, на който един от въпросите беше за намаляване на годишната държавна субсидия за финансиране на политически партии и коалиции, и на който над 80% от гласувалите го подкрепиха, следва политиците да се съобразят с волята на суверена. В законопроекта се премахва изцяло годишната държавна субсидия за политическите партии и коалиции. Това ще се доведе до намаляване на разходната част на бюджета и ще се освободи финансов ресурс, който може да се насочи към други бюджетни пера.

**ВНОСИТЕЛИ:**

## **Предварителна оценка на въздействието на Закон за изменение и допълнение на Изборния кодекс**

### **1. Основания за законодателна инициатива.**

Основанието за законодателна инициатива е обоснована от произведения национален референдум на 6 ноември 2016 г., с които значителна част от българските граждани показаха категорично желание за промяна на избирателната система и въвеждането на мажоритарната. Законопроектът цели уреждане на обществените отношения при произвеждането на избори за народни представители.

### **2. Заинтересовани страни.**

Заинтересовани страни по настоящия законопроект са всички български граждани с избирателни права.

### **3. Анализ на разходи и ползи.**

С въвеждането на мажоритарната избирателна система ще бъдат необходими значителни разходи относно обезпечаване на организационно-техническата подготовка на изборите, както и обезпечаването на разходите за административен и експертен състав на комисиите.

### **4. Административна тежест и структурни промени.**

Административната тежест ще бъде изцяло свързана с реструктурирането на изборната администрация и ще е необходим допълнителен ресурс от експерти с опит в изборното законодателство.





Със настоящия законопроект не се предвижда закриване или сливане на административни структури.

**5. Въздействие върху нормативната уредба.**

С настоящия законопроект са предвидени последващи промени в Закона за държавния бюджет на Република България за 2017 г. и в Закона за политическите партии, свързани с премахването изцяло на държавната субсидия за финансиране на политически партии и коалиции.

**ВНОСИТЕЛИ:**